

Nro. 25.

**A' FELS. CSÁSZÁRNAK ÉS A. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

*Indult Bétsből, Kedden September 25 - ik napján
1804-ik esztendőben.*

B é t s.

Említettük vala tavaly, hogy itt egy nagy ház épittődne, oly véggel, hogy ennek fejedelme által a' munkakerülés és henyelésből származó sok rozszaknak, a' lehetőségig elejek vétetődjön. Ezen ház már tökéletességre menvén, ilyen hirdetést olvasunk felölle a' Bétsi Udv. Ujságban: — „

Már régtől fogva és naponként inkább inkább éreztetett, hogy ezen Császári népes Residentziának egy jól elintéztetett dolgozó házra mely nagy szüksége legyen. A' mi. kegyelmes Monarchának atyai gondoskodása tett már mostanában ezen fontos sükségen. Az ő Cs. K. Felsége felséges rendelése szerént a' Laimgrube nevű kül-

ső városban e'-végre épült úgy nevezett Kénfze-
 ritő dolgozó ház, a' jövő Oktober' 1. ső nap-
 ján kinyittatik. Ezen házba semmi a' féle szemé-
 lyek fel nem vétettetnek, a' kik valamely bűnös
 tselekedetek vagy politikai terhes vétkekért meg-
 ítéltetnek; a' meg büntetni való személyek nézve
 ennekutánna is fenn fognak állani a' Politziai és
 úgy nevezett fenyítő házak: az olyan személyek
 ellenben, a' kik a' roszsz útra való indulás' vesze-
 delmének kitétetve vannak, és külömben büntetés-
 re méltó tevélygésre juthatnának, következés kép-
 pen az ebben való megakadályoztatásra szükségek
 van, a' milyenek a' henyék (korhelek), kóldusok,
 a' munkakerülők, az akaratosság és önnön hibájok
 miatt szolgálat nélkül ülő tselédek, és mind azok,
 a' kik élelmekre kivantató valamely tisztelléges ke-
 resetek' módját mutatni nem tudják, ebbe a' házba
 vitettetnek határozatlan ideig, a' hol dologra szo-
 rittatnak, 's a' Vallásra és az emberi 's polgári
 kötelességekre való tanittatás által, ezen köteles-
 ségeknek valóságos gyakorlására nogattatnak és
 buzdittatnak, 's mind addig ezen házban tartat-
 nak, míg jobbülésoknak elegendő jeleit nem mú-
 tatták, és míg, mint a' társaság' hasznos tagjai
 minden tartózkodás nélkül, ismét magokra bizat-
 tathatnak. — „Egy úgy nevezett Jobbító in-
 tét is fog mostanában ezen házhoz a' palléro-
 zattabb rendű mind két nemen lévő ifiaknak szá-
 mokra, a' hol ezek magános szobákban közönsé-
 ges vigyázat alatt való tartatás, és a' tzeállal meg-
 egyező elzközök által térítettnek vissza azon roszsz
 útakról, a' melyeken eltévelyedni találtattak, oly
 módon mindazonáltal, hogy neveik örökre és nagy

gondossággal eltartóztatnak. Erre nézve az atyáknak, anyáknak, törvényes gondviselőknak (tútoroknak, Fürmendereknek) a' kik a' roszsz úton járó fiukat és leányokat, fizetésért ezen házba bé akarják adni, 's a' kiknek e' végre a' ház' Direktorával kell beszélni, szabadságokban fog állani, hogy jobbítást kívánó nevendékeiket, költött név alatt ezen házba beadhassák. — „Ezt az egész új Institutumot tehát, a' mellynek belső intézetei környülállásosan közönséggel fognak tétettetni, nem úgy mint valamely büntető helyet, hanem mint egy valóságos értelemben vétetett jobbító, közönséges intézetet, úgy kell nézni. Az ebbe való bététetődés tehát, nem meggyaláztatás, és az abból kilépő személyhez annyival is inkább semmi megtsok nem ragadhat, rész szerént azért, hogy abba sem egy bűnös sem egy büntetésre ítéltetett személy nem vitettetik, rész szerént pedig azért, hogy ebből senki ki nem botráttatik, külömben, ha tsak meggyőző jeleit nem mutatja annak, hogy az ő kibotráttatása által az emberi társaságnak egy jobb ember, egy szorgalmatos polgár, 's egy szorgalmatos dolgozó tag, adódik vizsgálza.“

* * *

Pragából, Sept. 17 kén. Ő Cs. K. Felsége e. h. 14-kén a' Liebeni kastélyból ide bérjövén, a' régi úgy nevezett Hybernus épületet, a' St. Jákab templomát, a' fő Harmintzadót, 's a' Piaristák' klastromát, méltóztatott kegyelmesen meg szemlélni.

A' következett napon, a' Klenau könnyű lovas és a' Frölich Gyalog Regimentjeik, a' Wied-Runkel, Koller, Merville, 's Novák Granátéros Ba-

talionnyaikkal egyetemben, mütatták katonai gyakorlatokat ő Felsége előtt. Estve theatromra menni méltóztattak, a' Fő Hertzgegekkel, és Therésia Fő Hertzegalszonznyal 's ennek férjével Saksoniai Antal ő K. Hertzegségével, ő Cs. K. Felségek, a' hol a' theatromot dugva eltöltött sokaságtól néhány íz béli fenn hagon való örvendező kiáltások által fogadtattak.

Ugyan e. h. 16-kán reggeli 8 órakor, a' polgári fegyveres seregek, u. m. a' lovaság, a' Hutzárosok, és polgári Gardisták, egész paradéval, zászlóikkal és muzsikával bémarschiroztak a' Királyi Udvarba, vagy Burgba. Az Ország' fő tisztjei, az itt lévő minden Cs. K. Dikasteriumok, a' Prágai Kanonikusok Képtalannya, az Ország' Prælatjai, az Universitas, a' Pragái Magistratus, 's a' három nevezett polgári seregeknek tisztjeik, kegyelmesen ő Cs. K. Felségek eleikbe botsáttattak, 's bémütattattak. Azután a' fő Nemesek gyültek-fel, kiknek seregeket sok fő rangú idegenek tették igen számosná és fényessé. Délben 12 óra után a' Burg' folyasólyára (tornászára) méltóztattak, a' Palatinus ő Fő H. ge társaságában 's a' fő Burg-Gróf 's Grófué, Gen. Adjutáns 's F. M. Lieutenant Gr. Lamberti, 's meg két Udvari Dámák által kísértvén, menni ő Cs. K. Felségek, és onnét az egész polgári fegyveres sereget kegyelmes meglelégedéssel megfzemlélték. A' népnek bé láthatatlan sokasága, a' melly az ország' kegyelmes atya' és annya' láthatásokért gyülekezett vala ide öfzse, felhanggal való Eljenkiáltással tisztelte ő Felségeket.

Ma jó regge a' Rosenberg könnyű lovas Regimentje, a' Reinhard Gran. Batalionnya, 's a'

Kinsky, Morczin, Rainer és Maximilian Fő Hercegek gyalog Regementjeik, mutattak külömbkülömbféle katonai próbákat.

Károly ő Fő Hertzegsége a' Turási Lőgerezésnek elvégződése után, a' Morvai és Sléziai fegyveres seregek Komendánsához Gr. Latourhoz, egy levelet intézvén, abban a' Kormányozása alatt lévő Regementeknek mind jó rendtartásokkal mind pedig gyakorlottságokkal való nagy megelégedését nyilatkoztatta ki.

O l a í z O r s z á g.

L i v o r n ó b ó l, Sept. 5-kén. Az őrizeten itt lévő Frantzia katonaság igen jól eltalált katonai gyakorlás béli próbát tett itt ezen napokban. Két Batalionok valami tsatázáshoz készült hajókra ültek: 's más két Batalionok a' partot foglalták el. Jel adódván, a' hajón lévők a' part felé közelitettek, 's ki akartak szállani, a' mellyet ezeknek a' más két Batalionok ellenzettek. Végezetre a' katonák tisztjeikkel egyetemben a' hajókról a' vízbe szökdösvén, vállaikig érő vízben kezdtek a' part felé nyomúlni, mellyet az ott lévők látván, hátat adtak, és magokat tüzelés közben hátra vontak.

A' J o n i a i, vagy az úgy nevezett Hét szigetekből álló Respublika' M o n i t e u r j e (Hivatalos Ujságlevele), következő hiteles tudósítást adott ki a' szomszéd Görög vidékeken folyó történetekről: — „

„A l y, a' Janninai Bascha leg nagyobb törekedéssel próbálta, de haszon nélkül, hogy S u l l i várossát elfoglalhassa; minthogy annak derék lakosai magokat jól védelmezvén, megfelelték néki.

Erre nézve jónak találta Aly, előbb Paraximitia várossára ütni, azért, hogy ennek lakosai szolgáltatták az eleséget és hadi készületeket a' Sullibéli lakosoknak. Ennek felső várára, vagy az úgy nevezett fellegvárra tehát, véletlenül rohant rá, mellyet az ennek vidékein lévő Komendáns Prognó látván, és hogy Alynek ellene állhasson nem remellvén, véle kapitulált, néki a' várat által engedte, önnön fiát kezelfégül hozzá küldötte, a' várost és vidéket pedig a' maga számára kikötötte. Elfoglalván a' fellegvárt, 's azt megerősítvén, hírül adatta a' szomizéd városok és faluk előjáróinak, hogy ő a' várat tsak azért foglalta volna el, hogy annak segedelme által a' Sullivárosta béliektől minden segedelem' útját elvágthassa, 's mihelyest ezen várat elfoglalhatja, azonnal oda fogja a' várat hagyni. Erre nézve a' környék' előjárói is segedelmére voltak Aly Baschá-nak a' Sullibéliek ellen, a' kik is e' szerént, minnekutánna egy ideig derekasint vitézkedtek volna ellene, végezetre elgyengülvén, véle kapituláltak, és néki a' várost környékével egygyütt által engedték. Prognó már most vissza kívánta volna az Aly birtokában lévő várat: ez ellenben nem hogy azt ígérete szerént vissza adta volna, hanem azt kívánta Prognótól, hogy sőt inkább ő engedje néki Praximitia várossát is vidékeivel egygyütt által. Ez a' környülállás közönséges boszszonkodásra szolgált alkalmatosságul. Prognó és a' környék béli több előjárók özsze tsatolták magokat az Aly ellen való boszszúállásra. A' fellegvárat megszállották, 's annak vizét elásták, 's elvették. — Ertésére esvén a' Korfu mellett tar-

tózkodó Török hajósereg' vezérének Kapitán Beynek ezek a' zuzavaros környúlállások, azonnal megjelent a' Görög országi partok mellett, hogy letsendesittse a' lármát, 's tselekedett is annyit, hogy a' két veszekedő nép között fegyvernyugváft állított-fel, de a' mely nem sokáig tartott. A' Sulli bélieknek néhány fejeik, az alatt, míg Aly Bascha bizontalankodott volna, az időt a' magok halznokra fordították, 's a' föld' lakossai közül feles seréget vévén magok mellé, Sulli városának indúltak, hogy azt a' Bascha keziből ismét kivegyék.

A' Specziai tengeröbölben egy rettenetes nagyságú hal mütatta meg magát, a' mellyről azt tartják a' Lyguriai lakosok, hogy a' leg nagyobb nemű Tzethalak közzül való volna. A' halászok három hajókra ülven jó számmal, körül vették ezen halat, és ahoz alkalmaztatott vaszerszámaikkal (horgaikkal, vagy tsákjáikkal) néhány sebet ejtettek rajta, de nem haláloft. Megbolzsyantatván az állat a' vett sebek fájdalma miatt, felettébb kezdett hánykodni, és megindulván, magával egygyütt a' hajókat is, minthogy az ő testébe megakadott horgok' kötelei keményen azokhoz köttelve vóltak, a' part mellől a' tengerre kiragadta, a' melly hajók még máig is elő nem kerülven, méltán lehet tartani, hogy a' tengerbe temettettek, annyi-val is inkább, minthogy a' hal azólta ismét megjelent a' Specziai öbölben. Most már puskások lesik.

Német Ország.

A' Sakszoniai Választó Fejedelem egy rendelést tétetett Sept. 2 kán közönséggé, az eránt,

hogy ott a' szokásban lévő Lógerezések nem fog-
nak az idén tartatni, minthogy azt a' summát, a'
melly e' végre kívántatna, inkább arra a' legede-
lemre akarja fordittatni ő Vál. Fejedelemsége, a'
melly által az Albis vizének kiöntése miatt meg-
károsított vidékeknek inségeik, ha tsak rész sze-
rént is enyhíthődhetik.

A' Bádén Választó Fejedelem Carlsruhe
városában, a' hol eddigtsak a' Kapuczinus Atyák
szolgáltattak magános Catholici részben való Is-
tentiszteletet, rendes parochiát állittatott fel a' Ca-
tholicus lakosoknak számokra, 's ahoz egy váro-
si Papot, két Kaplányokat, 's meg egy Catholi-
ca oskolát is rendelt megkívántató jövedelemmel
egyetemben.

Berlinben Neander nevű fő Hadnagy olyan
szekeret talált-fel, a' melynek tsak két kerekei és
semmi tengeje nem lévén, meg bír 10—20 mázsa
terhet, és egy közép erejű ló elvonhatja.

Nagy Britannia.

A' Londoni tudósítások szünet nélkül közlik
azokat a' tudósításokat, a' melyeket a' Frantzia
partokon való készülletekről naponként vesznek. Az
ő hajóikról jól lehet látni (igy szollanak), azon
készületeket és hadi mozdulásokat, a' melyek az
ellenség' partjain tétnek; melyeket mi szemlélvén,
nem lehet az ő tsajkákból és minden féle apró ha-
jókból álló Fr. seregnek hozzánk való általindulását
minden órán nem várni. Partjaink mellett álló ha-
jókhoz parantsolat ment, hogy az első jeladásra
elvagdalják vasmatskáik köteleletét, hogy azonnal

indulhassanak. Aug. 29-kén ismét nagy ágyúzást hallottunk, és a' Blancnezstől fogva Boulogneig nyúló partok mellett füsttornyokat szemléltünk fel felé tekeredni. Generál C o o t e nevű Luggerunk 30-dikban a' Boulognei kikötő hely elől partjainkhoz általérkezvén, azt a' hírt hozta, hogy az ő meg indulásakor három Fregátjaink és több apró hajóink verekedtek sok ellenséges hajókkal. A' hajók, a' mellyeket az ellenség a' Boulognei kikötőhelyből a' külső öbölbe kiküldött, oda többé visszafra sem eveztek. A' nevezett Lugger még az nap dé'után visszafra evezett a' felrakott éleséggel a' mi Boulogne előtt álló hajóinkhoz, a' hova Ademant nevű 50 ágyus hajónkal egyetemben minden itt készen álló apró hajóink, haladék nélkül eleveztek. Minthogy az ellenséget minden órán várjuk, a' tengeri hadi Cancellaria' épületében éjjelenként is jelen vannak néhány Titoknokok, Iródeákok, és postalegények, hogy mihelyest kívántatik, azonnal hírt tehessenek a' hol illik. Erősitik, hogy Boulogne és Calais között 180,000 Frantzia katonák állanak oly készen, hogy akár melly szempillantásban hajóra ülhessenek.

Azt az alkotmánt, a' mellynek segedelme által sok fegyvereseket lehet egy helyről más helyre hirtelenséggel által szállítani, szorgalmasan rakatja az Országglószék Londonban azokra a' tsupa kerekekből, tengejből, rúdból, és nyujtórudból álló szekerekre, a' mellyeket a' lakosoknál e' végre feljegyzettek.

* * *

Magyar Országgról, Pestről, Septemb.
15-kén.

Az Ujságban és a' mellett gyakran kijövő

könyvtárakban, betegségek gyógyításáról írott könyvek' neveit is szemlélvén, ez a' kérdés ötlött elmémbe: Valyon az efféle könyvek a' betegségeknek megismeréséhez 's gyógyításához nem értő ember' kezében, elérik-é az íróknak szándékait, vagy nem, a' melly ebben állana, hogy használjanak? — Engem, addig is, míg magamat az ellenkezőről meggyőzhetném, a' következő gondolatok vettek a' kétségeskedésre:

Lehetetlen az ilyen könyvekben, valamely nyavalyának minden lehető okait fel rakni, de felteszem hogy mind fel vagynak is rakva; hányadik beteg az, a' ki mind azok között igazán reá tudna akadni nyavalyájának valóságos okára, a' hol még a' gyakorlott Orvosok is gyakorta meg akadnak? Hogy pedig a' betegség okához alkalmaztatva keljen gyógyítani, az nyilvánvalóságos dolog, melyet a' józan okosság tanít. Példának okáért, valakinek töviss megyen a' lábába, — míg ezt onnan ki nem húzatja, vagy ha ki nem lehetne húzni, míg maga a' természet azt onnan mintegy ki nem taszítja; hiába rakja reá az egész Patika minden szereit, tökéletesen meg nem gyógyúl. Így van a' dolog más nyavalyára nézve is. Továbbá, annyira különbözik minden ember külön külön, egészséges állapotjában is egymástól testének erejére nézve, hogy én ebben a' tekintetben két egymáshoz tökéletesen hasonló embert gondolni nem tudok; — éppen így van a' dolog az ember beteg állapotjára nézve, úgy hogy, valamely, formájára nézve ugyan azon egy nyavalya, két emberben, kinek az egygyike egészséges korában is erősebb volt a' másiknál, nagyon különbözik

egymástól, és így az Orvoslás módjának is különbözőnek kell lenni. De ki határozza hát azt meg, hogy azok közül a' szerek közül, mellyeket már ebben a' nyavajában a' tapasztalás hasznosoknak lenni talált, ennek az ugyan azon nyavalyában lévő két betegnek, melyiket, és mennyit kell bé adni? mert ha mindeniknek ugyan azt, és egyforma mértékben adják bé; meg lehet hogy az egyiknek jól tesz, a' másiknak pedig semmit sem használ; vagy még nagyobb betegségbe taszítja. Ez az a' mit a' köz nép meg nem tud határozni, és ennél fogva a' kezébe akadt orvosi könyvek után, a' szükséges körülállások nem tudása nélkül, fokszor sok 's nagy károkat okoz. Az ilyen könyvek adtak arra alkalmatosságot, hogy némelyek, a' köz nép közül, kikben nagy volt az orvoslásra való vizketegség, némely nyavalyák kúrálására módját könyv nélkül meg tanulták, és ott nem állapodtak meg, hogy csak hozzájuk tartozó-jokat kúrálják, hanem kereskedést indítottak tudakosságokkal, és haszontalan párgolásokkal, fő-rősztésekkel, kentsérezésekkel, 's más e' félekkel nyomorgatták, 's nyomorgatják a' szegény betegeket. Innen származott azokkal a' sok babonás, és undorodást 's tsömört okozó eszközökkel való élés, melyeket még sok helyeken lehet látni, mivel az azokkal való élést, és azoknak hasznait könyvekben olvasták. Van egy ilyen titulusú könyv: Házi különös Orvosságok, melly sok közönséges házaknál meg van, és a' mellyet, ha a' ház nép közül valakinek baja van, egyfrieriben elő kapnak, és rá olvasnak belőle a' nyavajára. Mely nevetséges, és botránkoztató tanátsadatok legyenek eb-

ben, meg tettzik a' következendökből: Ha a' férj-
fiú gyermek fog a' fáj, úgy mond, Paripa ló ganéjt
szedjenek, 's tizta edénybe tévén, viz nélkül te-
gyék parására, erőssen melegittsék meg, töltsék
holzfú ruhába, a' mely fejét áttal érje, 's takarják
belé, és a' mely felöl fáj köffék a' pofájára olly
melegen a' mint el álhatja, még indija a' nedves-
séget, 's a' fájdalmat is azonnal meg szünteti. Az
Aízfzonyoknak 's Leányoknak kantza ló ganéjt
kell alkalmaztatni. — Gyermek rettegeése ellen:
a' Vakondoknak szivét meg száraztván törd porrá,
és egy egy kés hegynyit adj bé neki. — Ha a'
gyermek nem vizelhetik: Lőjjenek egy szarkát, 's
annak feje velejét adják meg innya hideg vízben.
Ezereket lehetne még ilyeneket elő hoznia' neve-
zett könyvből, de szükségtelen vólna, mivel ezek
eléggé meg mutatják a' könyv mitsodás vóltát.
— Igen kevés nyavalya van olyan, a' melyben
a' gyógyítás módja tökéletteffen, és egy átaljában
meg vólna határozva, a' többiben pedig tsak nem
annyi féle az orvoslás módja, a' hány a' beteg,
— innea aligha a' köz nép számára orvosi könyvet
lehet írni. — Az olyan irók szándéka kik ezt tse-
lekszik, magában igen ditséretes, hanem, ha tzeljo-
kat jó móddal el nem érhetik, annak az okát a'
tudomány nehézségében lehet keresni.

A' napokban Orvos Doktor Zsóldos János Ur-
nak az Aízfzonyok' nyavajájiról irott munkáját ol-
vasgattam. Azt mondja az Érdemes irója ennek
a' könyvnek, az Elöljáró beszédben, hogy ezt nem
a' himpellérek és a' szomorú történetek szaporitá-
sára írta. Azt valójában el lehet hinni: de hogy
nem történhetik e' meg vagy egygyik vagy másik?

már az, az író jó tzelja mellett is, más kérdés. — Egyébb eránt, a' könyv, ki vévén a' bévezetést, elég világoson van írva, de azomban helyel hibákra lehet benne találni. Rövidségnek okáért, ezeket hozom elő: a' 291-dik levelen, hol a' szüléshez való készületekről van a' szó, javasolja a' szülés alatt a' nyakra valót, — úgy láttzik, hogy ez nem szükséges dolog, mert vagy szorosan kellene azt reá kötni, vagy nem, ha szorosan kötődik reá, a' kemény fő fájástól, vagy guta ütéstől lehet félni: ha nem szorosa, úgy semmit sem használ, és szinte úgy gojvássá lehet, mint a' nélkül. Továbba a' Phthisist nevezi Tüdő-veszésnek, holott a' Májnak, Vesének, és más belső részeknek a' veszéséből is származhatik a' Phthisis, nem csak a' tüdőjéből. Utóljára, a' Brown Sytémaja szerént akart az író dolgozni, meg is a' 442-dik levélen azt mondja: mennél nehezebb gyógyítani valamely nyavalyát, annál több specificum orvosságai vagynak annak, holott Brown egy orvosságot sem esmért meg specificumnak lenni. — Kivánom hogy a' Közönségre nézve, érje el ez a' munka az író tzelját, mely az, hogy esmérje meg belölle a' beteg a' maga nyavalyáját, e' meglévén, minél előbb keressen Orvost; végezetre, hogy bajától meg szabadúlván, tudja a' vólt beteg mihez tartani magát, hogy előbbeni nyavalyájába vizsgálza ne esen.

* * *

A' Keszthelyi Georgikonban egy Pristaldusi megüresült Stipendiumról való Hiradás.

Valamint már e' folyó elztendőnek elején,

Keszthelyen Ns Zala Vármegyében helybeztetett mező városban, Méltóságos Gréff Tólnai Feltetits György Ur ő Nagysága által Georgikon nevezete alatt felállított Gazdaságbéli Institutum részéről olly tudositás tétetett: hogy minekutánna ezen Tárgyazat ollyatén maga megállapodására jutott volna, a' hol már most a' Gazdaságbéli Tudományok' Cursusában ama mindjárt a' nevezett Institutumnak felállításakor jelentett Falusi Politziabéli rendtartásokról szóló Tudományok a' Jurisdictionalis dolgoknak tanulásával öszve kaptak, mellyek egy Fiskalisnak a' Hivatalbéli kötelességek' tellyentésében annál inkább elkerülhetetlenül szükségesek, mennél bizonyosabb az, hogy a' Fundualis könyvekre való vigyázat, és az azokban időről időre előforduló változásoknak szorgolása, a' helységbéli község, úgy az árvák', és templomok számadási megvizsgálása, nem külömben a' Felséges Királyi Törvényes Normativumoknak az Uradalmi hatalom által is leendő elősegélése, egy szóval az Oeconomico Cameralis Falusi Politziabéli Rendtartások egy olly foglalatosságokra magát felszánó iffjú embernek, a' millyennek egy Fiskalisnak kelletik lenni, leg főbb kötelességeit teszik; azért is azoknak kedvekért, kik a' Törvényes dolgoknak helyes megtanulása által lépésönként magokat Fiskalisi hivatalra készíteni szándékoznak, azon Georgikonbéli intézetben egy olly Stipendium határoztatott meg, mely esztendőnként 200 forintokból, azon kívül egy Hivatalbéli ruházatra rendelt 100 forintokból, és szabad szállásból áll; úgy ezennel azon többször említett Georgikonbéli Intézet részéről köz-hirül adatik,

hogy azon Institutumban ismét egy olyan Pristaldusi Stipendium megüresült, melyre az ollyatén ifjak, kik ezt meg nyerni kívánják, szükséges hogy magokat jövő October hónapnak végéig, vagy a' Georgikon Gazdaságbéli Iskolának Elöljáróinál, vagy az itt Keszthelyen lévő Uradalmak Törvényes és Gazdaságbéli Directiójánál irásban, vagy személyesen jelentsék, minthogy ezen Stipendium ezután is, első Novemberben, a' midőn a' Georgikonban minden Tudományak' tanulásának Cursusa kezdődni szokott, a' Tudományoknak egygyenlőségére nézve veszi kezdetét.

Attól, ki ezen Stipendiumnak elnyerésére vágyódik, meg kívántatik az, hogy nem csak a' Törvénybéli Oskolai Cursust elvégezte, hanem hogy a' szokott Törvénybéli Censurát is kiállotta legyen, és az erről ki adatni szokott Diplomát, mint valójában fel esküdött Prokátor előmutathassa; de egyébb eránt is, hogy a' Deák, Magyar, és Német Nyelveknek tökéletes beszéllése, és írása mellett ép, és egészséges testi alkotmánnyal legyen. A' mi a' Tudományoknak neveit illeti, ő az uradalmi Fiskalis mellett leendő hivatalbéli praxissal a' Georgikonban való Gazdaságbélit is, az ahhoz tartozandó Tudományokkal együtt öszve kaptolnia fogja. — Utalítást vészzen továbbá az Uradalmi, vagy is Jurisdictionalis Instruction kívül, a' Fiskálisoknak, és a' Pristaldusoknak számára kidolgozott Rendelésben.

Mely külömbféle Tárgyakban Talentumait, és Előmeneteleit probatétel által meg bizonyítván, elemtén mint valóságos Pristaldus, maga viseléséhez képest jövőendőben várható Előmenetellel, va-

lamellyik Uradalmi Fiskális mellé segittségül állandós fizetéssel ki fog tétetni.

Noha az ezen Priffaldusi Stipendiumra való felvételben csak egyedül a' Talentumok, jól elvégzett Tudományok, és egyéb előbbeni erköltsős jó maga viselet fognak meg kívántatni, mellyekről hiteles bizonyfágu, és ajánló leveleket bémutatni szükséges lézen; mindazonáltal az ollyatén iffiakra, kik Nemes szüléktől származtak, 's ugyan azon Talentumokkal, és egyéb megkívántató tulajdonságokkal birnak, különös tekintet fog lenni, hogy ez által is a' Nemes Iffiuságnak jövendőbéli előmenetelre alkalmatosság nyujtasson. Költ Keszthelyen September' 18-ikán 1804-ben.

H í r a d á s.

Néhai Hunyadi Ferentz Superintendens és Debreczeni Predikátor által elmondott Halotti Predikátziók, melyek az 1802 esztendőben Ó Budai Predikátor T. Dobos István Ur által a' közönséges Ujságokban ki hirdettettek, a' jövő 1805 esztendőben magának az Özvegynak költségen Vátzon ki nyomtattatnak és a' köz haszonra két darabban egyik egyik Darabban 50 prédikátziók kibotsáttatnak. — Melyik Pesti vásárra jöhetnek ki a' sajtó alól, arról az érdemes Publikumot előre tudósítani fogja a' ki adó.

Veröczén Septemb. 8-dikén. 1804.

Molnár Ferentz,
Predikátor.